

Dosarul nr.3ra-1433/18

prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Basarabeasca (Jud: V. Carapirea)
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (Jud: Ș. Starciuc, L. Caraianu, A. Curdov)

DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători:

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Victor Burduh

examinând cererea de recurs declarată de către Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sava Pistol împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică, anularea recalculării, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a admis apelul depus de Sava Pistol, s-a casat hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoria Cimișlia, sediul Basarabeasca și s-a emis o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 25 mai 2017, Sava Pistol a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni cu privire la anularea deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică, anularea recalculării, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 12 martie 2017, reprezentanții Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni au efectuat un control inopinat și au verificat contorul electric, la care nu au fost depistate careva defecte.

Reclamantul a menționat că unul din reprezentanți ai Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni s-au urcat pe pilonul amplasat în

afara proprietății sale și a efectuat careva acțiuni, iar ulterior a întocmit actul de constatare a încălcării clauzelor contractuale.

Sava Pistol a relatat că prin intermediul oficiului poștal a recepționat decizia Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale, prin care i s-a comunicat că a întreprins acțiuni și anume intervenția în echipamentul de măsurare prin deconectarea firului nul, care avea intrare la contor.

Reclamantul a considerat că decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale este neîntemeiată și urmează a fi anulată.

Totodată reclamantul a specificat că acțiunile Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni sunt vădit intenționate, cu scopul de a încălca onoarea și demnitatea sa, precum și dreptul constituțional al său.

În acest sens reclamantul a relatat că în anul 2016, reprezentanții pârâtului au efectuat un control asemănător și au întocmit act de constatare a încălcării clauzelor contractuale, decizie cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale și factură privind recalcularea sumei. Sava Pistol a invocat că nu a fost de acord cu actele menționate și a depus cerere de chemare în judecată cu privire la anularea acestora, iar în cadrul examinării cauzei, la inițiativa reprezentantului Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni a fost încheiată tranzacție de împăcare.

Reclamantul a notat că imediat după încheierea tranzacției de împăcare, reprezentanții Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni au efectuat un control, întocmind alte acte administrative cu aceiași insinuație, însă în altă perioadă.

Solicită Sava Pistol anularea deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică din 31 martie 2017, anularea recalculului efectuat în baza actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

La 16 iunie 2017, Sava Pistol a depus cerere de completare a cerințelor împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică, anularea recalculării, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 22).

Solicită Sava Pistol, anularea deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică din 31 martie 2017, anularea recalculului efectuat în baza actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, încasarea în mod solidar din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, Sava Pistol a depus cerere de completare a cerințelor, solicitând declararea nulității actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale nr. D044771 din 12 martie 2017, anularea deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică din 31 martie 2017, anularea recalculului efectuat în baza actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, încasarea în mod solidar din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 lei (f.d. 35).

Prin hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Basarabeasca, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 79-89).

Prin decizia din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat corectată prin încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, s-a admis apelul depus de Sava Pistol, s-a casat hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Basarabeasca și s-a emis o nouă hotărâre de admitere a acțiunii. S-a anulat actul de constatare a încălcării clauzelor contractuale nr. D044771 din 12 martie 2017, decizia privind încălcarea clauzelor contractuale emisă în baza actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale nr. D044771 din 12 martie 2017 și recalculul efectuat în baza actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale. S-a încasat din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată în beneficiul lui Sava Pistol prejudiciul moral în sumă de 1000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei. În rest acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată (f.d. 154-169, 182-183).

La 18 septembrie 2017, Curtea de Apel Comrat a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei și încheierii adoptate (f.d. 188).

La 18 iulie 2018, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni a depus recurs împotriva deciziei din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Recurentul, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a încălcat normele de drept procedural. Recurentul menționează că instanța de apel a examinat cauza în lipsa sa.

Astfel recurentul a susținut că conform extrasului de Registru Întreprinderilor și Organizațiilor, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni are sediul str. A. Doga 4 mun. Chișinău. În acest context, recurentul a menționat că Curtea de Apel Comrat a expediat citațiile la adresa str. Lenina or. Comrat, unde este situat oficiul comercial al furnizorului de energie electrică Întreprinderea cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată.

Recurentul a notat că Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderea cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată sunt întreprinderi total distincte.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 28 septembrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs, lui Sava Pistol și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 15 octombrie 2018, Întreprinderea cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată a depus referință la cererea de recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Până la examinarea cauzei, Sava Pistol nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată în termen recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni la 18 iulie 2018 împotriva deciziei din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă. La fel, a fost stabilit că instanța de apel a comis încălcări procedurale, care se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2018, recursul supus judecării a fost considerat admisibil spre examinare în fond (f. d. 207).

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen*

și alții v. *Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Põnkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Suplimentar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacra verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni este întemeiat și urmează a fi admis, cu dispunerea casării deciziei din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat și trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* [Marea Cameră], 21 ianuarie 1999, parag. 26).

În corespundere cu articolul 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Din perspectiva acestui temei, recurentul a invocat că instanța de apel nu a informat, în modul prevăzut de lege, participanții la proces despre ziua examinării cauzei, fiind încălcate drepturile procedurale ale acestora. Mai mult, s-a susținut că acesta a fost lipsit de dreptul de a combate faptele expuse în cererea de chemare în judecată. În final, acesta a sugerat că articolele 102 alin. (4¹), 105 și 379 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu sunt relevante speței.

Cu privire la argumentul dat, Colegiul judiciar va efectua, pentru început, un control al procedurii în fața instanțelor ierarhic inferioare, privită în întregime sa, și va ține cont de circumstanțele pertinente încălcării, care este pretinsă de recurent.

Colegiul lărgit observă că, conform citațiilor la dosarul civil nr. 3a – 17/18, instanța de apel a expediat, părților din proces, inclusiv Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni, înștiințările despre examinarea cauzei civile în incinta acestei autorități judecătorești la ședințele numite pentru 12 aprilie 2018, ora 16:30, 24 mai 2018, ora 13:30 și 7 iunie 2018, ora 16:30 (f. d. 114, 128, 135).

Citațiile anexate la materialele cauzei denotă faptul că acestea au fost expediate Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni la adresa str. Lenina 203 A or. Comrat, (f. d. 114, 128, 135).

Conform extrasului din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni are sediul pe str. A. Doga 4 mun. Chișinău (f. d. 62).

Conform proceselor-verbale ale ședințelor de judecată din 12 aprilie 2018, 24 mai 2018, 7 iunie 2018, 21 iunie 2018 și 28 iunie 2018, instanța de apel a indicat că Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni a fost înștiințată în condițiile legii, iar în temeiul articolelor 102 alin. (4¹), 105 și 379 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a dispus examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa acesteia (f.d. 127, 133, 144-146, 149-150, 152).

În mod corespunzător, instanța de judecată va raporta obiecția recurentului la normele de drept invocate de el, dar și la dispozițiile legale care sunt relevante acestei situații de fapt.

În conformitate cu articolul 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În corespundere cu articolul 102 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Art. 104 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă prevede că citația și înștiințarea se expediază în cazul când se citează persoanele juridice, prin împuterniciți, la sediul lor principal conform înregistrării de stat sau, după caz, la sediul reprezentanței sau al filialei.

În corespundere cu articolul 370 alin. (2) din aceeași lege impune obligația pozitivă instanței de apel de a expedia participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, de a cita părțile și alți participanți la proces, propunându-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

Potrivit articolului 379 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședință de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului. Instanța însă este în drept să amâne ședința dacă va constata că neprezentarea este motivată. În cazul în care constată că participantului la proces nu i s-a remis cererea de apel, probele noi, referințele, instanța de apel dispune amânarea procesului pentru remitere.

Reieșind din raționamentele legale evocate, Colegiul de control judiciar observă că, potrivit proceselor – verbale ale ședințelor judiciare din 12 aprilie 2018, 24 mai 2018, 7 iunie 2018, 21 iunie 2018 și 28 iunie 2018, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni nu s-a prezentat, însă este menționat că a fost citat legal, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. Materialele cauzei nu conțin nicio confirmare referitoare la împrejurarea indicată de instanța de apel.

Cu titlu preliminar, instanța de recurs amintește că, Curtea de Apel Comrat a expediat citațiile adresate Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni la adresa str. Lenina 203 A, or. Comrat,.

În mod corespunzător, Colegiu menționează că citațiile au fost expediate la o altă adresă decât cea unde Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni își are sediul principal conform înregistrării de stat. Or conform extrasului din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni are sediul pe str. A. Doga 4, mun. Chișinău (f. d. 62).

Astfel, Colegiul judiciar învederează că, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni are ca obiect principal de activitate, distribuția energiei electrice (f.d. 62), iar Întreprinderea cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată are ca obiect principal de activitate furnizarea energiei electrice (f.d. 63).

Prin urmare, expedierea citațiilor la sediul oficiului comercial al furnizorului de energie electrică a Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată nu constituie temei de a considera că Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni a fost legal citată despre locul, data și ora ședinței de judecată. Or, conform extraselor din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice, aceste întreprinderi sunt distincte, având obiecte de activitate diferite.

Din considerentele evocate, Colegiul lărgit constată că cauza civilă în ordine de apel s-a judecat în absența Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni, căruia nu i-a fost comunicat locul, data și ora ședințelor de judecată care s-au desfășurat în instanța de apel. În esență, probele care confirmă transmiterea prin mijloace legale și primirea citației de către aceștia lipsesc în dosarul civil.

Raportînd normele de drept enunțate la circumstanțele speței deduse judecății, instanța de recurs reține ca întemeiate argumentele recurentului Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni precum că, cauza a fost examinată în absența sa, care nu s-a prezentat în ședința de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate și, anume, pentru că nu a fost legal citat despre data, ora și locul ședinței de judecată.

Colegiul judiciar notează că, în jurisprudența Ct.E.D.O, s-a precizat faptul că instanțele naționale trebuie să depună eforturi rezonabile pentru a convoca părțile la o audiere (a se vedea Babunidze vs Rusia (dec.), 15 mai 2007; Kolegovy vs Rusia, 1 martie 2012, parag. 42, 1 martie 2012).

Prin urmare, instanța de recurs conchide că instanța de apel a aplicat greșit articolul 379 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ceea ce nu permitea examinarea cauzei în fond. În esență, elementele descrise mai sus se circumscriu temeiului prevăzut la articolul 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă. În speță, Colegiului lărgit îi revine obligația de a verifica dacă erorile judiciare pot fi calificate esențiale și dacă pot fi corectate în baza argumentelor invocate de părți, coroborate prin înscrisurile anexate la materialele cauzei.

Efectul omisiunii instanței de apel va fi analizat prin prisma consecințelor juridice pe care aceste le produc în soluționarea cauzei, în special, în baza principiului contradictorialității și egalității în arme.

Instanța de recurs învederează că articolul 26 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că principiul contradictorialității presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În același context, Curtea Europeană a statuat că principiul contradictorialității și principiul egalității armelor, care sunt strâns legate, constituie componente fundamentale ale conceptului de „audiere echitabilă” în sensul articolului 6 parag. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceste principii, care acoperă toate aspectele dreptului procesual din statele contractante, se aplică și în sfera specifică de notificare a actelor judiciare ale părților, deși articolul 6 parag. 1 nu poate fi interpretat ca prescripând o formă specifică de notificare a documentelor (a se vedea *Avotiņš vs Letonia (Marea Cameră)*, 23 mai 2016, parag. 119). Totodată, un prim pas a respectării acestor garanții și dreptului de acces la tribunal a fost considerat ca fiind citarea corectă a participanților și comunicarea hotărârilor pentru a le putea contesta (a se vedea *Capital Bank Ad vs Bulgaria*, 24 noiembrie 2005). Astfel, Curtea Europeană a arătat că instanțele trebuie să dea dovadă de diligență suficientă și să ia toate măsurile ce se pot aștepta, în mod rezonabil, de la ele pentru a-i cita pe justițiabili (a se vedea *Miholpa vs Letonia*, 31 mai 2007).

Mai mult, cauzele *Bucuria vs Moldova* (5 ianuarie 2010, parag. 24) și *Rassohin vs Moldova* (18 octombrie 2011, parag. 33), Curtea Europeană a examinat probleme similare și a constatat încălcarea articolului 6 parag. 1 în contul omisiunii Curții Supreme de Justiție de a cita reclamanții la ședințele de judecată.

În mod similar, Colegiul de control judiciar reține că, în prezenta cauza, instanța de apel a casat hotărârea judecătorească a instanței inferioare pronunțate în favoarea recurentului, în urma rejudecării fondului și determinării împrejurări de fapt în cadrul unei ședințe de judecată la care acesta nu a fost citat. De fapt, o asemenea procedură nu ar fi trebuit să aibă loc fără ca recurentul să aibă posibilitatea de a-și prezenta poziția, în special, având în vedere faptul că instanța de apel nu le-a expedit cererea de apel motivată (a se vedea *KENZIE GLOBAL LIMITED LTD vs Moldova*, 8 aprilie 2014, parag. 18 – 20).

Cu privire la ultimul considerent, Colegiul lărgit notează că la materialele cauzei nu există nicio dovadă, ce-ar atesta primirea cererii de apel, care ar asigura posibilitatea recurentului de a-și pregăti apărarea împotriva apelantului.

În subsidiar, instanța de recurs subliniază că articolul 373 din Codul de procedură civilă prevede competența instanței de apel, în cadrul judecării unei cereri de apel, de soluționare a situației de drept și de fapt referitoare la fondul cauzei. Totodată, aceasta procedură impunea oralitatea procesului în fața instanțelor de apel și prevedea faptul că marja controlului acestor instanțe nu se limita doar la probleme de drept, ci se extindea și asupra problemelor de fapt.

În aceste circumstanțe, procedând la analiza fondului cererii de apel formulate de Sava Pistol, fără să stabilească dacă recurentul cunoștea sau trebuia să cunoască data și ora desfășurării procesului, instanța ierarhic inferioară l-a privat pe acesta de șansa de a-și susține poziția în mod efectiv.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate, cu privire la fondul cauzei civile. Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și confirmă incidența temeiului declarării recursului indicat la articolul 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă. Or omisiunea instanței de apel de a cita recurentul și de-a-i înmâna cererea de apel conduc inevitabil la o soluționare greșită a cauzei, din moment ce recurentul nu a putut să ofere comentarii la circumstanțele de fapt și de drept. Iar, în esență, judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile. În plus, articolul 442 din Codul de procedură civilă prevede că în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, ceea ce consolidează poziția sus-menționată.

În concluzie, Colegiul lărgit notează că greșelile procedurale nu pot fi corectate în ordine de recurs.

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat, cu dispunerea restituirii pricinii spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii este necesar de remediat neajunsurile procedurii inițiale, iar cauza civilă urmează a fi examinată în întregime în cadrul unor proceduri noi, fiind examinate pe deplin toate pretențiile și observațiile părților în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea ce ține de citarea părților cu privire la ședința de judecată și comunicarea efectivă a conținutului cererii de a apel (a se vedea, spre exemplu, cauza Victor Harovschi v. Moldova, 18 noiembrie 2008).

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de recurs declarată de către Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni.

Se casează decizia din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sava Pistol împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societatea pe Acțiuni și Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului de constatare a încălcării clauzelor contractuale, deciziei privind încălcarea clauzelor contractuale, facturii de plată pentru energia electrică, anularea recalculării, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu dispunerea trimiterii cauzei spre re judecare în Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Victor Burduh